

In fact: Τι σημαίνει για σένα φωτογραφία;

I.X.: Η φωτογραφία θα πω ότι είναι έκφραση (sic), είναι το μέσο να πεις, να δείξεις πως βιώνεις τα πράγματα τριγύρω σου, κάποιες φορές ακόμα και να φωνάξεις.

In fact: Τι προτιμάς να απαθανατίζεις με το φακό σου;

I.X.: Τα θέματα που με απασχολούν κατά γενική ομολογία είναι δύσκολα και χρειάζεται μεγάλος χρόνος προσέγγισης, για να διεισδύσεις και να μην ασχοληθείς επιδερμικά και οριζόντια, απλά καταγράφοντάς τα, αλλά πρέπει να αποτελέσεις μέρος του θέματος, ώστε αβίαστα και αποστασιοποιημένα να καταθέσεις την μαρτυρία σου.

In fact: Πώς έμπλεξες με τη φωτογραφία παρόλο που η γενιά των γονέων μας

μάς ενθάρρυνε να ακολουθήσουμε κυρίως δημοσιουπαλληλικά επαγγέλματα. I.X.: Είχα την τύχη (και το κατάλαβα δυστυχώς πριν από λίγα χρόνια), να έχω γονείς -αν και με μικροστική αντίληψη- βαθιά θρησκευόμενους, απλούς ανθρώπους, χωρίς κοινωνικά φθισίδια, με φόβο για τα πάντα (έτσι πίστευα τότε). Στη συνέχεια βέβαια αποδείχθηκε ότι αυτό που εγώ έλεγα φόβο στην πραγματικότητα ήταν σεβασμός για τα πάντα. Με έμαθαν να είμαι μετριοπαθής, να έχω κριτική στάση και να σέβομαι αξίες και πίστη. Να έχω οράματα... Αυτό ήταν το ένα κρατούμενο. Σ' αυτό αν προσθέσεις το ότι ήμουν ένα πολύ δύσκολο παιδί, με πολλές ανασφάλειες και έμφυτη περιέργεια για όλα, τότε δένει «το γλυκό» και συμπληρώνεται κοινωρικά το παζλ. Με λίγα λόγια καίγουμεν «όπως άλλωστε καίγονται» -και πρέπει να καίγονται- οι νέοι για να αλλάξουν τα πράγματα, να δημιουργήσουν». Φαντάσου πόσο οξύμωρο φαίνεται αλλά και είναι, από την μια να κυκλοφορώ με μακριά μαλλιά και σκουλαρίκια (μιλάμε για αρχές της δεκαετίας του '80), να συμμετέχω σε όλα τα κοινωνικά και αντικοινωνικά που λάμβαναν χώρα και από την άλλη να πηγαίνω εκκλησία. Πάντα πίστευα πως ήμουν στην μέση. Πως είχα δυο κόσμους μέσα μου να παλεύουν, να έρχονται σε σύγκρουση κι εγώ να ακροβατώ, ακροβάτης με φωτογραφική μηχανή.

In fact: Είναι εύκολο να εργάζεσαι ως φωτογράφος στην Ελλάδα του σήμερα και πόσο έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση το επάγγελμά μας.

I.X.: Όχι. Σίγουρα όχι. Δεν είναι εύκολο, γιατί απλά δεν έχουμε παιδεία, έχουμε χάσει το όριο, το σεβασμό και το αυτονόητο. Το ψάρι βρωμάει ολόκληρο πολλές δεκαετίες πίσω, απλά τώρα στην κρίση φανερώθηκε το πόσο ημιμαθείς και παρτάκηδες είμαστε. Μεγάλωσαν γενιές και γενιές με το «πρόσεξε τι θα πει η γενιολιά». Δεν θέλει πολλή σκέψη για να κατανοήσεις πόσο μας ενδιέφερε μόνο το φαίνοσθε και όχι η ουσία. Μέσα μας μπορεί να βρωμούσαμε αλλά απ' έξω έπρεπε να φαινόμαστε πεντακάθαροι. Θαυμάζουμε τον Σωκράτη ως προσωπικότητα, όχι όμως ως πρότυπο γιατί υπάρχει και το κώνειο. Θέλω να πω ότι τα πρότυπα έχουν και στάση ζωής. Εμείς από την ελληνική ιστορία το μόνο που ξέρουμε είναι ταπάτα και αποφθέγματα. Ο Νίκος Δήμου έγραψε στο «Η δυστυχία του να είσαι Έλληνας»: «...οι Νεοέλληνες θυμίζουμε το γιο ή την κόρη ενός Νομπελίστα συγγραφέα που από την μία καυχιέται για το έργο του μπαμπά του, αλλά από την άλλη δεν έχει διαβάσει ούτε ένα έργο του». Η κρίση ήρθε να φανερώσει δυστυχώς όχι μόνο σε εμάς, αλλά και παντού πόσο άδεια είμαστε πολιτικά, κοινωνικά, θεσμικά και με πόσα πολλά απωθημένα.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΧΑΤΖΗΣΤΑΥΡΟΥ

Ένας ακροβάτης... με φωτογραφική μηχανή!

Ο Ιάκωβος Χατζησταύρου μας μιλά για πόλεμο πραγματικό αλλά και αόρατο, για την Αθήνα που ξέρει και που δεν αναγνωρίζει, για τις ιστορίες που λέει μόνο ο φακός, για το Σωκράτη και το κώνειο. Δύο φωτογράφοι τα λένε στη γλώσσα τους και εμείς κρυφακούμε...

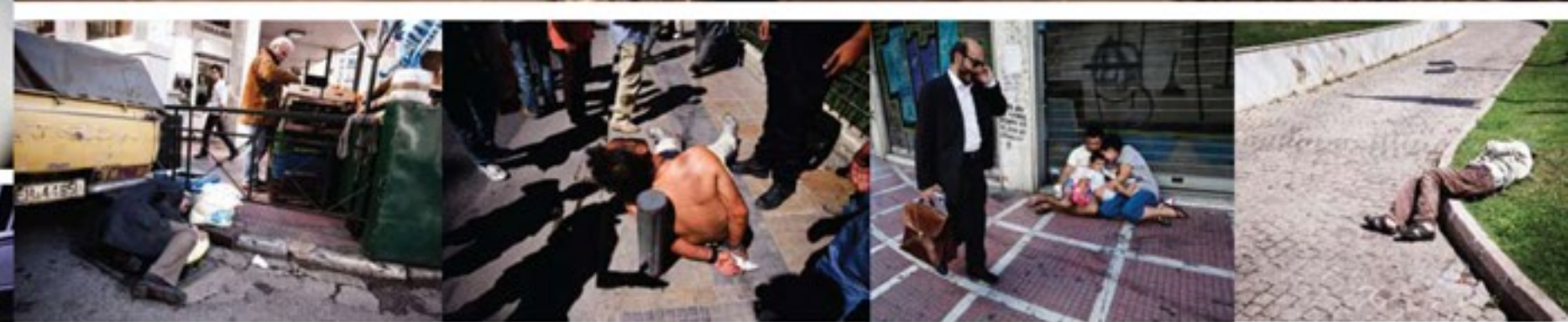
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ
Ο Ιάκωβος Χατζηπασαύρου είναι επαγγελματίας φωτογράφος και φωτορεπόρτερ. Από το 1987 εργάζεται στην Αθήνα ως ελεύθερος επαγγελματίας και καλύπτει θέματα από την Ελληνική, Βαλκανική και Μεσανατολική περιοχή, αλλά και απ'όλον τον κόσμο ανάλογα με τις αποστολές του. Τα τελευταία δέκα χρόνια έχει ειδικευτεί στην φωτογράφιση ανθρώπινου ενδιαφέροντος, εστιάζοντας στην καθημερινότητα της ανθρώπινης ζωής. Έχει συνεργαστεί με μεγάλες ελληνικές και διεθνείς καθημερινές εφημερίδες και περιοδικά (National Geographic, Traveler, Le Monde, The Times, Newsweek, The Independent, Βημαγκαζίνο, Έψιλον, Κάπα κ.α.) καθώς και με κυβερνητικά πρακτορεία ως freelancer. Είναι επίσης μέλος της Ελληνικής Ένωσης Φωτογράφων (Ε.Ε.Φ.), της Ελληνικής Λέσχης Σπυλαιολογίας και Εξερεύνησης, της Ομάδας Διάσωσης της Ηλείας, της Υποστήριξης Ζωής σε Προνοσοκομειακό Τραύμα και Διασώστης Σαμαρείτης του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.

In fact: Πόσο δεμένος είσαι με την πόλη που ζεις; Τι από αυτά που σε «καλάνε» θα ήθελες να αλλάξει;
I.X.: Τη λατρεύω, αλλά δεν μπορώ να την ανσχωρίσω πια. Έχουν αλλάξει τα πάντα και λογικό είναι ο κόσμος να είναι πιο φοβισμένος, να τρέχει και να μην προλαβαίνει. Λείπει η φαντασία και πώς να μην λείπει, όταν νυχθημερόν κυνηγάς την επιβίωση; Αν δεν αλλάξουμε εμείς δεν θα αλλάξει τίποτα. Οι πόλεις που ζούμε δεν χρειάζονται άλλες καφετέριες, συλλογικότητα χρειάζονται, άνερα, ελπίδα... Ανθρώπους να πουν «οκ, δεν μου αρέσει αυτό πάμε να το αλλάξουμε», όπως έγινε με το πάρκο Ναυαρίνου στα Εξάρχεια, όπως γίνεται με τις συλλογικές κουζίνες, να πουν «οκ, δεν μου αρέσει πια η βρωμιιά και δεν περιμένω κανένα Δήμο να καθαρίσει, Εγώ θα πάρω τη σκούπα και θα καθαρίσω»... και ξέρεις ποιο είναι το χειρότερο; Ότι ακριβώς αυτό φοβούνται όλοι αυτοί οι πολιτικοί: την ανεξαρτησία, την έλλειψη ελέγχου και καθοδήγησης.

In fact: Λένε πως είμαστε σε πόλεμο. Βέβαια, σε συνθήκες πολέμου οι έρωτες ήταν έντονοι, ενώ τώρα δεν συμβαίνει αυτό. Γιατί;
I.X.: Φωτογραφίζοντας στο κέντρο της Αθήνας το πιστοποιώ χωρίς δεύτερη σκέψη «Είμαστε σε πόλεμο». Χρήστο, αυτό που βιώνουμε είναι οικονομικός όλεθρος. Δεν έχεις απέναντί σου τον Ν.Χ.Ψ.Ω εκθρό, έχεις απέναντί σου εξοβλίωση και πασιχίζεις να επιβιώσεις. Αν κατέβεις στον δρόμο, αν αντιδράσεις θα χάσεις μεροκάματο και ό,τι σημαίνει αυτό. Παράλληλα, δεν υπάρχει πια η πίστη σε θεσμούς, κόμματα και ιδεώδη, οπότε δεν έχεις να πιστείς από κάπου και έτσι αποπροσανατολισμένος είσαι βορά στην καθημερινή μιζέρια και απογοήτευση. Μιζέρια, απογοήτευση και έρωτας δεν πάνε χέρι-χέρι.

In fact: Η Χρυσή Αυγή είναι στατιστικά το τρίτο κόμμα. Που πιστεύεις ότι οφείλεται αυτό;
I.X.: Η Χ.Α. είναι απαραίτητη στο παρακράτος, για να προχωρούν τα πράγματα, για να υπάρχει ο φόβος, για να τρως το φαί σου αμάσπητο. Κάτι ανάλογο με τη φοβέρα που έκαναν οι γριές, για να τρώνε τα παιδιά, ο φόβος του μπαμπούλα. Πώς άλλωστε θα γυρίσουν τα γίδια στο μαντρί «οικεία βουλήσει»; Μα με τον φόβο του κακού λύκου. Οπότε τρέχεις πίσω στο μαντρί και ως έχει το χάλι του, κι ας μπάζει από παντού! Ήταν προσχεδιασμένο. Απλά φοβάμαι πως τους έχει ξεφύγει και τρέμω τα χειρότερα, γιατί οι Έλληνες τον εμφύλιο τον έχουμε στο αίμα μας.

In fact: Το ελεύθερο ρεπορτάζ κρύβει κινδύνους και ειδικά σε αποστολές στο εξωτερικό. Έχεις ποτέ βρεθεί σε ανάλογη θέση;
I.X.: Πριν μερικά χρόνια σε ανάλογη ερώτηση είχα απαντήσει: «Μια δύο φορές και συγκεκριμένα στην Βοσνία στον εμφύλιο της Βοσνίας». Τώρα η απάντησή μου έχει αλλάξει καθώς πραγματικά κινδυνεύω σχεδόν κάθε φορά που δουλεύω στο κέντρο της Αθήνας, στα επεισόδια. Αν δε φοράς κράνος, αν δεν έχεις μαζί σου full face αντιασφυξιογόνα μάσκα και την ευχή της μάνας σου, κινδυνεύεις από τον μασκοφόρο που δεν ξέρεις τι εκπροσωπεί και σε τι θεό πιστεύει. Μπορεί να είναι κούλγκαν, μουσικός, απλά θυμωμένος, χασπικός, μπαχαλάκιας, οποιάς κάποιου κόμματος... Από την άλλη κινδυνεύεις από τον Μετατζή που μπορεί οι εντολές του να είναι «καμία φωτογραφία» ή απλά μπορεί να εκτονώνει ένστικτα και πολιτικές πεποιθήσεις. Υπάρχουν συμπεράσματα. Όταν τα εξυπηρετείς με το αποτέλεσμα του φωτογραφικού σου υλικού είσαι φίλος, αν όχι, τότε είσαι εκθρόβος και καταστέλλεται. Κανείς δεν θέλει μαρτυρίες και οι φωτογραφίες πιστοποιούν, καταγράφουν, γεννάνε σκέψεις και προβληματισμούς.

In fact: Στα ταξίδια σου στο εξωτερικό έχεις δημιουργήσει φίλιες; Τι εικόνα έχουν για την Ελλάδα;
I.X.: Ναι έχω, γιατί δεν ήμουν τουρίστας στα ταξίδια μου. Λυπούνται, γιατί στο μυαλό τους έχουν αυτά που διάβαζαν στα σχολεία τους για την Ελλάδα και τον Έλληνα, τα οποία απέχουν από τη σύγχρονη πραγματικότητα και δεν μπορούν να κατανοήσουν την στάση μας. Έξω τους φαινόμεστε «λαμόγια».

In fact: Τι είναι ευτυχία για σένα;
I.X.: Απλά, καθημερινά, μικρά χαζοπραγματάκια. Η αγκαλιτσα της κόρης μου, όταν επιστρέφω σπίτι. Το βλέμμα της γυναίκας μου, όταν είμαστε χαλαροί και απολαμβάνουμε στιγμές. Οι ίδιοι και απαράλλακτοι φίλοι μου, μια φωτογραφία που πέτυχε, ένα γλυκό (στην υπογλυκαιμία μου) κυλιόδες άλλα... Ξέρεις κάτι, οι λεπτομέρειες φτιάχνουν ή καταστρέφουν τα πράγματα. Για παράδειγμα οι έρωτες για μένα δεν καλάνε από τα μεγάλα προβλήματα, αλλά από πολλές μικρές και συχνά ασήμαντες λεπτομέρειες που συσσωρεύονται και τελικά γίνονται προβλήματα.

In fact: Είσαι αισιόδοξος για το μέλλον;
I.X.: Όχι. Φοβάμαι πως αν συνεχίσουμε έτσι, τα πράγματα θα είναι δύσκολα. Δούλεψα με την Κλίμακα ΜΚΟ στο Κέντρο Στήριξης Αστέγων κι ενώ έλεγα πως είμαι αισιόδοξος λειτουργούσα αισιόδοξα εκεί με την προσφορά του απλού συμπολίτη. Κυριαλεκτικά από το υστέρημα μου άρχισα να είμαι πάλι αισιόδοξος. Γίνονται ξανά αισιόδοξοι, όταν κοιτάω την γυναίκα μου και την κοράκλα μου, όταν κάποιος άγνωστος μου λέει «Καλημέρα» ή χαμογελάει στο δρόμο, δηλαδή με πολύ απλά μικρά καθημερινά απλά πραγματάκια που έχουμε λησμονήσει. Χρήστο, ένας κούκος δεν φέρνει την Άνοιξη. Αυτό που τη φέρνει, είναι το σπάσιμο της μονατονίας κι ένα μικρό μειδίαμα στα χείλη, δύο κούκοι, τρεις, τέσσερις, πέντε... μπορεί και να τη φέρουν.